

Jäätmedirektiivi sätete arutelu 11.12.2018 Keskkonnaministeeriumis

Osalesid: Eesti Keemiatööstuse Liit, AS Tallinna Vesi, Eesti Jäätmeäitajate Liit, Ragn-Sells AS, Eesti Energia AS, MTÜ Ees-Ringlus, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, MTÜ Autolammutuste Liit, Eesti Pakendiringlus, Eesti Keskkonnateenused AS, MTÜ Eesti Elektroonikaromu, ABB AS, MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, Eskaro AS, Ericsson, Viru Keemia Grupp AS, MTÜ Jäätmevalduskeskus, Saku Õlletehas AS, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, AS Epler&Lorenz, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnaministeeriumi esindajad.

Artikkel 6

Jäätmete lakkamine

MTÜ Ees-Ringlus: jäätmete lakkamisel oleks vaja üle Euroopa kehtivaid miinimumnõudeid/kriteeriume. Rahvusvaheliselt oluline küsimus.

Eesti Keskkonnateenused AS: oluline küsimus puidutuha lakkamine, lisaks pinnas ja kivid. Riikidevaheline probleem.

Eesti Energia AS: kaevandamisjäätmete küsimus, mäetööstuses kolme aasta jooksul, kui hunnik (liiv) seisab samal kohal, muutub jäätmeteks. Siis tõstetakse lihtsalt hunnik ringi. Turg võib tulla mitme aasta pärast, aga kvaliteet ei muutu. Vajalikud paindlikumad regulatsioonid.

Artiklid 8 ja 8a

Laiendatud tootjavastutus

Kaupmeeste Liit: võrdselt kohtlemine, kuidas nähakse ette võrdselt toimimine e-kaubanduse korral? Võib-olla turule toomisel võrdse kohtlemise jaoks kehtestatakse piiranguid, MTA-le ressursid jm.

Eesti Keskkonnateenused AS: interneti tellimusega tulnud kaup makstakse transpordil kinni, pakendi suuruse järgi maks läbi esmase turule laskja.

Kaupmeeste Liit: arvestada e-kaubanduse võrra tootjavastutuse osa vähemaks, riik võtaks vastutuse.

MTÜ Eesti Elektroonikaromu: riik ei saa kanda *freeriderite* osa, lahendust vaja süsteemi toimima panemiseks. Süsteem peab kõigile kehtima võrdselt. Postifirma kui esmane turule laskja.

MTÜ Ees-Ringlus: oluline, et turul ei tekiks konkurentsieelise olukorda. HC koodid, mille alusel on võimalik kindlaks teha, mis toode pakendis.

MTÜ Eesti Elektroonikaromu: kaubakoodi alusel.

MTÜ Jäätmevalduskeskus: mööblile ja rõivastele rakendada tootjavastutus.

Eesti Keskkonnateenused AS: kipsplaadid samuti tootjavastutusega hõlmata.

MTÜ Ees-Ringlus: Väärteomenetluste kaudu järelevalve ei ole efektiivne. PROTO ei täida eesmärki. Ei saa aru, kas on riiklik andmekogu või on ka järelevalve või loa eesmärgiga, see selgus tuleb luua - õiguslik tähendus.

Artikkel 9

Jäätmete vältimine

MTÜ Ees-Ringlus: korduskasutus - deklareerimise vabatahtliku võimaluse loomine.

Kaupmeeste Liit: toidujäätmetest – Veterinaar- ja Toiduamet ei ole lubanud „kõlblik kuni“ ületanud kaupa külmutada. Toidupangale andmine võib olla suurem kulu (väike kogus, transport), kui annetusest saadav tulu. Toidupangal on vaja rohkem külmutusautosid. Fookus võiks olla kodumajapidamistel, kus kõige rohkem ära visatakse, kaubandusele sanktsioone ei tohiks kehtestada. Teavitused ja olemasolevatele projektidele võiks öla alla panna.

MTÜ Ees-Ringlus: meetmed peaks tulema ökodisaini direktiivi kaudu.

MTÜ Jäätmealduskeskus: KOVID vajavad mereprügi alast koolitust. KOVIDe jäätmekavad peavad mereprügi hakkama käsitlema.

Kaupmeeste Liit: parandamise edendamine, kuidas nt kingade parandamist soodustada?

Eesti Keemiatööstuse Liit: tootjavastutuse kehtestamisele peavad kindlasti kaasnema mõjuanalüüsid.

Artiklid 10 ja 11

Taaskasutamine, korduskasutamiseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda: kui see oleks võimalik, siis 5 a pikendust küsida.

Eesti Energia AS: vedamise hankeid korraldavad KOVID, kes ei pane tingimuste täitmist hanke tingimustesse. Kuidas seda probleemi lahendada? Odav hanke tulemus saavutatakse lihtsate tingimustega. 1. alates kuupäevast x tühistatakse kehtivad hankelepingud, sest ei saavutata eesmärke, uute väljakuulutamise ilma tingimuste täitmiseta keelatud, uued hanked peavad vastama eesmärkidele.

MTÜ Ees-Ringlus: tuleks vaadata, kuidas tehakse järelevalvet KOVIDi JHE toodud nõuete järelevalve üle.

Eesti Keskkonnateenused AS: liigiti kogumiseks peaks olema riiklikult kehtestatud miinimumnõuded JHE-de jaoks. Trahviregulatsioon peaks olema, mis hakkaks realselt toimima. Katmata ringlussevõtu kohad, pole ettevõtjatel kindlustunnet investeerimiseks, materjali kvaliteet.

MTÜ Jäätmealduskeskus: Kõik JHE käivad KeAst läbi, kes kontrollib, kas nõuded vastavad JäätSi nõuetele. Kas KeA võiks hakata kontrolli tõhustama? KOVID on ebaühtlase võimekusega jäätmehoolduse korraldamises. KOVID vajab jõulisemalt riigi tuge.

Rahandusministeerium: jäätmemaksu, mille kehtestamise saab KOVID otsustada, võimalus.

MTÜ Jäätmealduskeskus: valdajad liigiti koguma (4-5 liiki kodudes), delegerida JHE järelevalvet vedajale.

Artikkel 22

Biojätmed

MTÜ Jäätmealduskeskus: kodukompostimise ergutamine - kõikidel elamumaa kinnistutel peab rakendama kohustusliku äraandmise vähemalt 2 nädala jooksul. Kindlas kastis, mitte kotiga. Või esitab kodukompostimise teate.

Eesti Keemiatööstuse Liit: elanikud ei sorteeri, teadlikkus madal, motivatsioon puudu. Kuiv ja märg eraldi panna.

MTÜ Jäätmealduskeskus: toetada haljastusjätmete kompostimise soodustamist, aga köögijätmed kokku koguda. Komposter on liiga kallis ja tasuvusaeg pikk.

Eesti Keemiatööstuse Liit: eeskirjad peavad olema lihtsa sõnastusega, mis materjale saab kasutada, kuidas.

Eesti Keskkonnateenused AS: väetiseks muutmise regulatsioon on puudu. Kompostmuldade kasutamine riigihangetesse viia, saada suures koguses kompost liikuma.

Eesti Energia AS: kui toodetakse biometaani, mis võetakse kasutusele keemiatööstuses, siis see peaks olema täiendav ringlussevõtt, suurendaks majanduslikku alust biojätmete kogumisele ja motivatsiooni biometaani selliselt toota. Kääritusjääk peab muutuma väetiseks ja sellele peab olema turg.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda: teema on ohtlikes saasteainetes, mis võivad jõuda toitu, põhjavette. Põldude väetamine ei ole lahendus, põllumehed ei ole väga varmad võtma kasutusele reoveesetteid ega muid setteid. Taimekaitsevahendite, ravimite jääke ei ole võimalik eemaldada kompostimisel ega kääritamisel. Samas haljastuses oleks see mõeldav.

Eesti Pakendiringlus: pakenditega koos biojätmed segaolmest välja, peaks koguma varem kui 2023.

MTÜ Ees-Ringlus: mitteelukondlikud välja arvata korraldatud jäätmeveo alt. Need osapooled annavad ära ka suurtes kogustes mitte olmejätmeid. Ettevõtete jätmed on vabal turul, suhtlevad lahenduste pakkujad ise. See toetab ka ringlussevõttu. Kõige suurema tühjendustihedusega on mittekodumajapidamised ja vaatlused on näidanud, et seal ei ole kõik olmejätmed. Ettevõtted kasutavad odavat olmejätmete režiimi. Tuleb mõelda, kuidas need isikud defineerida. Ja konteinerid võivad olla ka liiga väikesed ja tuleb panna kõik jätmed kokku.

Eesti Energia AS: materjalid, millel on positiivne väärtus. Hetkel ei defineeri kokkuostjad tarbijatelt saadud metalli kui olmejätmetest pärit materjali. Sel põhjusel need ringlussevõtu kogused arvestuses ei kajastu. Kirjeldatakse ehitus-lammutusjätmetena. Praegu on arvestuses vaid 60% ringlussevõtt, mis on väga madal. Kui nt purgid visatakse jäätmejaamas koos metalliga, siis lähevad nad vanametalli arvestusse, mitte pakendite kogusesse.

Keskkonnaagentuur: oluline on sortimisuuring, mis tuvastab, et tööstusest tuleb palju, võtame %, mille arvestame maha. Teha tööd metallikäitlejatega.

Pakendidirektiivi sätete arutelu 13.12.2018 Keskkonnaministeriumis

Osaesid: AS Ensto Ensek, MTÜ Eesti Elektroonikaromu, Eesti Energia AS, Eesti Jäätmeäitilejate Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Pakendiringlus OÜ, Eesti Plastitööstuse Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, OÜ BEPCO, MTÜ Jäätmeäitluskeskus, Eesti Taaskasutusorganisatsioon, Saku Ölletehase AS, Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, Toiduliit, Tallinna Keskkonnaamet, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi, Rahandusministeriumi, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnaministeriumi esindajad.

Artikkel 6

Taaskasutamine ja ringlussevõtt

Kaubandus-Tööstuskoda: Eesti võiks taotleda üleminekuperioodi plasti osas. Nii palju kui direktiiv võimaldab, kaaluda ka klaasi osa.

Rahandusministerium: pakendiaktsiisi seadus on muutumas. Kas võiks teha ülemineku sihtmääradele järk-järguliselt või pigem järsult?

Eesti Keemiatööstuse Liit: pigem järsku. Kui tuleb tehas, tekib ka võimsus. Võiks mõelda suuremat vahet. Loodetavasti Euroopas hakatakse investeerima.

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon: Ümbertööstusettevõtteid napib, ka klaasi osas. Pigem välja viimise teema.

Eesti Linnade ja Valdade Liit: Järvakandi on valmis kõike vastu võtma. Taustaanalüüsi on vaja.

Eesti Keemiatööstuse Liit: TVO-del peaks ülevaade olemas olema.

Eesti Plastitööstuse Liit: plasti osas toetame ka ajapikendust. Aastast aastasse väikeste sammudega tõstmine ei loo väärtust. Liigiti kogumine tuleb tööle saada. Pigem pikendada tähtaega, tegeleda analüüsiga, panna liigiti kogumine tööle ja siis samm-sammult vaadata, kuidas me saame seda ümbertööstlust huvitavaks teha.

Toiduliit: üleminekuaega plastile pikendada.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda: toetame üleminekuperioodi.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda: me oleme valmis KeMi aitama üleminekuaja vajaduse põhjendamisel.

Artikkel 6a

Sihtmäärade saavutamise reeglid

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda - artikkel 6a - kasutame liiga ranget metoodikat, liidame juurde deklareeritud kogusele teatud osa. Eesti kasutab hetkel Austria metoodikat, Läti ja Leedu teist. Kas pakendidirektiivi muudatused ühtlustavad seda metoodikat?

Keskkonnaagentuur: EL hakkab metoodikaid otsustama. Meie arvutame juurde segaolmejäätmetest ka pakendi juurde, seda osad riigid ei tee.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda: Eesti võiks metoodikat muuta.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda: andmed ei ole võrreldavad.

Keskkonnaagentuur: seda oleme ka Euroopa Komisjonile kvaliteediaruandega öelnud.

Toiduliit: meetoodika peab olema ühene ja andmed kõigi jaoks võrdsed.

Eesti Linnade ja Valdade Liit: me ei peaks hakkama enda kriteeriume nõrgendama, kui need on parimad. Andmete manipuleerimisega ei tohiks tegeleda. Auditeerimist tuleks jälle suurendada.

Toiduliit: meenub, et pakendiaudit tehti ühe põhjusena, kuna riik ei saanud TKOdel andmeid kätte. Pakendiettevõtjatel auditeerimise kulud väga suured. Alguses oli sel distsiplineeriv mõju, aga nüüd ehk peaks analüüsima seda, et audit on oma töö teinud ja otsida 30% musta pakendi turgu üles.

Keskkonnaministeerium: teisipäeval tehti ettepanek, et postiasutus võiks olla justkui pakendiettevõtja.

Toiduliit: teistes riikides, kus e-kaubandus on ammu olnud ees, tehke enda elu ka lihtsamaks, kas kellelki ei ole küsida nõu?

Keskkonnaministeerium: häid lahendusi ei ole teadaolevalt üheski liikmesriigis. Probleem kogu Euroopas.

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon: käsitsi kaalumise küsimus.

MTÜ Eesti Elektroonikaromu: Kaubakood on postipakil. Käsitsi majandamist pole. Kui neil on makseagendi kohustus, esmane turule laskja, küsivad kauba turule laskmisel tasu.

Rahandusministeerium: kas andmetes on võimalik eristada kauba puhaskaalu?

MTÜ Jäätmevalduskeskus: mis on riiklik tahe? Eestis pole tehtud ringlussevõtu tegevuskava 2020 aastaks, sellist, kus me läheme hästi tükki välja. Äkki peaksime forsseerima sellise tegevuskava koostamist kõikide sihtgruppide lõikes. Esmaselt mõelda, mis on ettevõtjatele kulukas ja mis mitte.

Rahandusministeerium: Rahandusministeerium koostab hetkel tööriista ettevõtjatele kaasnevate keskkonnakulude arvutamise meetoodika, küsime andmeid, tulge asjaga kaasa.

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon: meie jaoks oli konfidentsiaalsusküsimus väga oluline.

Eesti Energia AS: mõistlikum oleks igale ideele eraldi mõjuhindang teha. Seni kuni ei tea, milline on ettevõtete vaheline lepingute suhe, lepingute kestus jne, siis ei suuda öelda, kes saab löögi.

Rahandusministeerium: jah, detailis ei saa, aga suure pildi saab. Sageli mitu erinevat maksumuudatust laual.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: ehk on mõistlik leppida kokku, kus me vajame mõjuanalüüsi ja panna need lähteülesanded töösse.

Artikkel 7

Tagastamise, kogumise ja taaskasutamise süsteemid

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon: kas tekivad kvaliteedistandardid või mis see tähendab?

Eesti Energia AS: palju viiakse riigist välja, teistel riikidel standard, nemad käitlevad. Kas kellelgi ettevõtetest on huvi, et Eesti kehtestaks standardi? Kui ei ole, siis liigume edasi olulisemate teemadega.

MTÜ Elektroonikaromu: plast, Eestis erilist standardit pole, aga kõik toimib.

Eesti Plastitööstuse Liit: turunõudlus paneb kvaliteedi paika, iseasi, kui palju standard kaasa aitab. Standard võiks ELi ülene olla.

Kaubandus-Tööstuskoda: ettepanek keskenduda artikkel 7. Ettepanek, et kokku kogumise süsteemi ei peaks muutma. Kui ministeerium mõtleb muuta, siis peaks mõjuanalüüs juures olema.

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon: konteinerpargi väärkasutus on reguleerimata.

Eesti Keemiatööstuse Liit: vastutust tuleks jagada, osa maksab tootja, osa KOV ja osa tarbija.

MKM: tööstus 2035 tegevuskava näide. Samal ajal toimub ringmajanduse tegevuskava koostamine. Koordineerime vaatenurgad.

Eesti Keemiatööstuse Liit: tööstustele märku anda, et nad hakkaksid mõtlema pakendi materjalide ja koguse peale. Vaadata, mis on väärtus ringlussevõtul. Tööstus peab muutma oma suhtumist pakenditesse.

Toiduliit: keeruline on ka ühekordsete nõude ja pakendite osas, keskkonnanõuded ja samas tervislikkuse nõuded - vähendada portsjoneid. Tagada ka tootjavastutuse süsteemide võrreldavus riikide vahel.

Eesti Linnade ja Valdade Liit: pakendid on tootjavastutus, see on ELi õiguses, siin ei ole midagi vaielda. Osa pakendeid on olmejäätmetes, need kogused ei ole väikesed, siin peavad olema KOVidel õigused. KOVid teevad jäätmehoolduseeskirjad, need peavad olema rakendatavad kõikidele jäätmeliikidele. Praegu kehtivas jäätmemajanduses on ringmajanduse peatükk, keegi ei saa öelda, et need teemad ei ole läbi arutatud. Kui tahate tulemusi saavutada, siis ilma KOVideta neid ei saavuta.

Eesti Energia AS: alustada asjadega, mida saab analüüsida võimalikult vara enne 31.märtsi. Seda süsteemi, kuidas kogumist korraldada jõuaksime me kõik ära teha. See puudutab eelkõige käitlusküsimusi. Ei tasuks siduda direktiivi ülevõtmise kontekstis 495-ga küsimust, kuidas pakendite korjamist viia. Võiksime ettevõtjate poole pealt KeMi toetada, kus on praegu kõige kiirem joosta. Võiks saada võimalikult ühese tagasiside ministeeriumile, millega saaks alustada enne märtsi.

Eesti Plastitööstuse Liit: pooldame ka seda, et tarbijad maksavad otse kohtkogumise eest.

MTÜ Eesti Elektroonikaromu: mujal maailmas tarbija maksab 5x vähem pakendi eest siis, kui sorteerib ja rohkem, kui ei sorteeri.

Eesti Linnade ja Valdade Liit: kas kohtkogumine v avalike konteineritega kogumine – las KOV otsustab kumb variant.

Eesti Keemiatööstuse Liit: toetan.

Toiduliit: just.